

MŪSŲ LIETUVA

NR. 12 (1597) – SEMANÁRIO – 1979 M. KOVAS – MARÇO 29 D. – 5,00 kr.
Rua Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 – 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

RAŠO POPIEŽIUS

JONAS PAULIUS II

Šv. Tėvas laišku kreipėsi į Jungtinių Tautų Generalinį Sek retorių Visuotinės Žmogaus Teisių Deklaracijos paskelbimo 30-ties metų proga

Reikšminga Visuotinės Žmogaus Teisių Deklaracijos trisdešimties metų sukaktis Šventajam Sostui suteikia progą dar kartą išreikšti žmonėms ir tautom savo nuolatinį rūpestį pagrindinėmis žmogaus teisėmis, apie kurias aiškiai kalba jau Jėzaus Kristaus Evangelija.

Turėdamas tai prieš akis, rašo popiežius Jonas Paulius II, aš sveikinu jus, pone Generalinis Sekretoriau, o per jus ir Jungtinių Tautų generalinės asamblėjos pirmininką ir narius, kurie nutarė paminėti šias metines. Norėčiau visiem jums išreikšti savo tvirtą pritarimą Jungtinių Tautų nuolatiniam įsipareigojimui vis aiškiau, vis įtakingiau ir vis veiksmingiau ugdyti pagarbą pagrindinėm žmogaus teisėm.

Pastarųjų 30-ties metų laikotarpy buvo atlikti kai kurie reikšmingi darbai, ir buvo duodama daug pastangų, siekiant sukurti ir išlaikyti tas teises struktūras, kuriomis remiantis, būtų galima ginti Deklaracijoje išreikštus idealus.

Prieš dvejus metus įsigaliojo Tarptautinė ekonominių, socialinių bei kultūrinių teisių sutartis ir Civilinių bei politinių teisių konvencija. Šiomis sutartimis Jungtinės Tautos žengė stambų žingsnį pirmyn, suteikdamos veikimo galią kai kuriems iš tų pagrindinių principų, kurie nuo pat organizacijos įsteigimo buvo įjungti į jos veikimo programą; tai yra sudaryti teisiškai saistančias struktūras ugdyti atskirų akmenų žmogiškom teisėm ir saugoti jų pagrindinėm laisvėm.

Be abejonės, reikėtų dėti pastangas, kad vis daugiau ir daugiau valstybių ratifikuotų šias konvencijas, taip sudarant sąlygas Visuotinę Žmogaus Teisių Deklaraciją vis plačiau įgyvendinti pasauly. Tokiu būdu Deklaracija įgautų didesnį svorį, nes ji išreikštų visų tautų tvirtą nusistatymą įstatymiškų įtvirtinimų saugoti ir apginti visų vyrų ir visų moterų teises, atmetant bet kokią rasinę, lytinę, kalbinę ar religinę diskriminaciją.

Reikia pažymėti, kad Šventasis Sostas, vykdydamas savo misiją įvairiose plotmėse, visuomet stengėsi ištikimai bendradarbiauti su Jungtinėmis Tautomis, palaikydamas jų iniciatyvą, atliekant šį kilnų, bet sunkų uždavinį. Šventasis Sostas visuomet labai vertino ir rėmė Jungtinių Tautų pastangas, siekiančias vis veiksmingiau užtikrinti pilną ir teisingą pagrindinių žmogaus teisių bei laisvių apsaugą.

Nors per 30 metų pasiektais rezultatais šioje srityje su pilnu pagrindu galima didžiuotis, bet vis dėlto negalima nutylėti, kad pasauly, kuriame gyvenam, dar per daug yra neteisingu-

Šv. Tėvas Jonas Paulius II. lankydamas šv. Petro bazilikos kriptoje lietuvių koplyčią, su dėmesiu žiūri į Vytauto Didžiojo bareljefą.

Nuotr. Arturo Mari

mo ir priespaudos pavyzdžių. Negalima nematyti tos spragos, kuri yra atsivėrusi tarp reikšmingų Jungtinių Tautų pareiškimų ir didėjančio skaičiaus žmogaus teisių pažeidimų, pasireiškiančių įvairiuose pasaulio kraštuose ir įvairiose žmonių bendruomenės sferose. Tokia padėtis kelia liūdesį ir jokiu būdu neleidžia apsiprasti su esame padėtim. Kas gali paneigti, kad šiandien tiek pavieniai asmenys, tiek valstybių valdžios be jokios atodairos pažeidžia pagrindines žmogaus asmens teises, kaip pavyzdžiui, teisę ginti, teisę gyventi, teisę į darbą, teisę į taiką, į laisvę, į socialinį teisingumą, teisę laisvai apsispręsti tautų ir valstybių ateitį.

Toliau Popiežius Jonas Paulius II sumini kai kurias kolektyvines prievartos formas, kaip rasinė diskriminacija prieš asmenis ir asmenų grupes, fizinių bei psichinių kankinimų naudojimas, susidorojant su politiniais kaliniais bei disidentais.

(Nukelta į 2-ą psl.)

DĖMESIO!

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Praneša, kad balandžio 7 d. – šeštadienį 15 val. yra šaukiamas **mokytojų ir tėvų susirinkimas** lituanistinės mokyklos problemoms aptarti. Tuo pačiu laiku bus **mokinių registracija** lietuvių kalbos pamokoms.

RAŠO POPIEŽIUS JONAS PAULIUS II

Antrojo dokumento dalyje popiežius Jonas Paulius II iškelia klausimą: koku kriterijum turėtume naudotis, koku pagrindu turėtume remtis, norėdami nustatyti žmogaus teisių padėtį šiuolaikiniame pasaulyje ir atskiruose kraštuose? Kas yra tas pagrindas, ant kurio galėtų vystytis asmeninės ir socialinės žmogaus teisės? Be jokios abejonės, atsako jis, visų teisių pagrindas yra žmogaus asmens orumas.

Čia popiežius Jonas Paulius II cituoja popiežiaus Jono XXIII encikliką "Pacem in terris", kurioj taip sakoma: "Kiekvienas normalus ir naudingas žmonių junginys į bendruomenę reikalauja priimti vieną pagrindinį dėsni. Būtent: dėsni, kad kiekvienas atskiras žmogus (individas) tikrai yra asmuo... Kaip toks, jis turi teises ir pareigas, kurios kaip tiesioginė išdava kyla iš jo prigimties. Šios teisės ir pareigos yra visuotinės ir neliečiamos ir dėl to visiškai neatimamos".

Visai panašų tvirtinimą randam ir Visuotinės Žmogaus Teisių Deklaracijos įžangoj, kur sakoma: "Pripažinimas vidinio orumo ir neliečiamų teisių kiekvienam žmogui yra laisvės, teisingumo ir pasaulinės taikos pagrindas". Ne kas kitas, o kaip tik šis žmogaus asmens orumas yra betarpiška žmogaus teisių versmė. Pagarba šiam orumui pažadina veiksmingą žmogaus teisių apsaugą. Žmogaus asmuo, net ir klysdamas, kaip sako enciklika "Pacem in terris", visuomet išlaiko savo vidinę vertybę ir niekuomet nepraranda asmeninio orumo.

Tikintieji yra įsitikinę, kad leisti pačiam Dievui kalbėti žmonėms yra pats tikriausias būdas sustiprinti žmogų jo žmogiškosios paskirties sąmonę ir nuojautą, kad visos teisės kyla iš asmens orumo, kuris yra taip nepajudinamai išsaknijęs Dievuje.

Dabar aš noriu kalbėti apie pačias teises, kurias patvirtina Deklaracija, ypač apie vieną iš jų, kuri, be abejonės, užima centrinę vietą. Tai teisė į minties, sąžinės ir religijos laisvę (plg. 18 str.).

Tebūna man leista atkreipti Jungtinių Tautų asamblėjos dėmesį į vieną svarbią ir skaudžią problemą, kuri šiandien yra giliai jaučiama ir dėl kurios daug kenčiama. Tai religinės laisvės problema, — tos religinės laisvės, kuria remiasi visos kitos laisvės, su kuria visos kitos laisvės yra neatskiriamai susijusios.

nes ji išreiškia tą tikrąjį orumą, kuriuo yra paženklintas žmogaus asmuo.

Tikroji laisvė yra ryškiausia žmogiškumo savybė, charakteristika. Laisvė yra toji versmė, iš kurios trykšta žmogiškasis orumas. Tikroji laisvė ypatingai rodo, kad žmogus yra Dievo paveikslas, — sako II Vatikano susirinkimas (Gaudium et spes, 17). Laisvę mes esam gavę tam, kad galėtume atlikti savo žmogiškąją misiją.

Šiuolaikiniai žmonės — vyrai ir moterys — stipriau jaučia socialinę žmogaus gyvenimo dimensiją. Dėl to jie yra daug jautresni minties, sąžinės ir religijos laisvei. Su liūdesiu ir giliu apgailėstavimu, deja, turim drauge su II Vatikano susirinkimu pripažinti, kad šiandien pasaulyje "netruksta kraštų, kurie konstitucijomis, tiesa, pripažįsta tikėjimo laisvę, bet kuriuose valdantieji stengiasi atitraukti piliečius nuo religijos, o religinių bendruomenių gyvenimą kiek galėdami apsunkinti ir išstatyti į pavojų" (Dignitatis humanae, 15).

Bažnyčia stengiasi atkreipti dėmesį į modernių žmonių troškulį apginti savo žmogiškąjį orumą. Dėl to aš iškilmingai reikalauju, kad visur ir visi gerbtų visų asmenų ir visų tautų religinę laisvę. Kreiptis su šiuo iškilmingu reikalavimu mane skatina įsitikinimas, kad, net nuošaliai palikus troškimą tarnauti Dievui, jau vien iš tų moralinių teisingumo ir taikos polinkių, kuriuos žmogus įsigyja, būdamas ištikimas Dievui ir jo šventai valiai, jau vien iš šių moralinių savybių gali būti daug naudos visuotinei bendruomenės gerovei. Laisvas religijos praktikavimas visuomet yra naudingas tiek asmenim, tiek vyriausybei.

-o-

Kodėl tad tokia didelė daugybė žmonių turi kentėti visokias represijas ir diskriminaciją net ligi mirties vien dėl to, kad nori išsaugoti savo dvasines vertybes? Kodėl jie yra diskriminuojami (laikomi antros rūšies piliečiais), nors niekuomet nesiliovė bendradarbiavę, kuriant tikrąją savo krašto gerovę? Argi jie neturėtų būti iškelti kaip garbingi ir pavyzdingi piliečiai, užuot juos įtarinėjus ir kaltinus, kaip kokius nusikaltėlius?

Čia Jonas Paulius II cituoja savo pirmąjį popiežiaus Pauliaus VI žodžius: "Ar gali valstybė reikalauti ir laukti iš savo piliečių pilno pasitikėjimo ir bendradarbiavimo, kai ji laiky-

LIETUVOJE

Terorizuoja studentus

Iš okupuotos Lietuvos gautomis žiniomis, Naujosios Vilnios psichiatrinėje ligoninėje jau ketvirtį metų priverstinai laikomas medicinos studentas Arvydas Čekanaavičius. Jis buvo suimtas prieš 6 metus Kaune už tai, kad rengė privačius literatūros vakarus savo tėvų namuose. Buvo nugabentas į kalinių ligoninę Čerkovsko mieste, kur kiekvieną dieną gydytojas jam leidė skausmingus vaistus, ardančius nervų sistemą. Taip jis ten buvo "gydomas" dvejus metus. Po to buvo perkeltas į Naujosios Vilnios psichiatrinę ligoninę ir patalpintas tarp sunkių psichinių ligonių, kriminalinių nusikaltėlių. Iš Arvydą aplankusių sužinota, kad jis nėra joks ligonis, tik saugumiečių terorizuojamas. Esą jis tikisi, kad anksčiau ar vėliau bus paleistas ir vėl galės tęsti medicinos studijas. Jis ilgai nežinojo, jog saugumiečiai paėmė jo vidurinės mokyklos baigimo diplomą, prigrasino jo draugus neprisiminti jo medicinos studijų ir charakteristikoje įrašė jog nebaigęs vidurinės mokyklos. Tuo būdu Arvydai liko užkirstas kelias į universitetines studijas ateityje. Taip pat jo diagnozėje pažymėta, jog serga "šizofrenija".

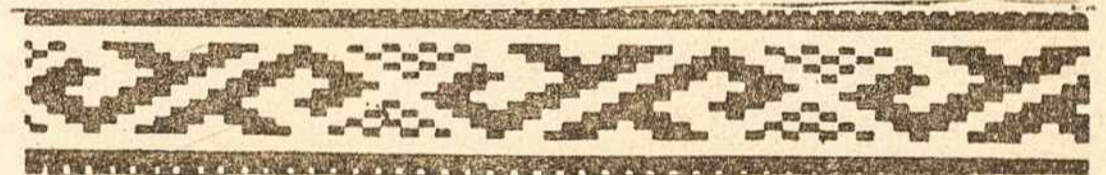
Tokia būklė Arvydą Čekanaavičių esą labai slegia. Jis esąs

reikalingas moralinės pagalbos. Išėvijoj lietuviai galėtų jam padėti per tarptautines organizacijas — International Amnety, Raudonąją Kryžių ir pan. Taip pat Arvydo reikalui galima būtų rašyti sovietinėm įstaigom Vilniuje.

Panašiai yra terorizuojamas Petras Sidzikas. Jis irgi buvo laikomas Čerkovske tuo pačiu laiku, kaip A. Čekanauskas. Dabar P. Sidzikas yra išleistas ir dirba vienoje parduotuvėje — krauna maisto gaminius į lentynas. Jis studijavo teisę, bet buvo priverstas nutraukti studijas. Dabar jam neleidžiama grįžti į pradėtas studijas. Gyvena labai skurdžiai.

Prie saugumiečių terorizuojamų asmenų priklauso ir Jūratė Galeckaitė, kilusi nuo Biržų. Ji buvo suimta 1972 m. Lietuvoje su kitais dviem jaunuoliais už tai, kad vienoje demonstracijoje pasirodė apsisiautusi lietuviška vėliava. Ji taip pat yra "gydoma" psichiatrinėje ligoninėje. Su ja buvo susitikęs latvis Gunars Rodė, būdamas Sibiro lageryje 1974 m. J. Galeckaitė tebėra terorizuojama ir reikalinga laisvųjų lietuvių pagalbos. Apie ją žinias atvežė Vakarus pasiekęs minėtas latvių disidentas.

Keleivė

damasi kažkokio "negatyvinio konfesionalizmo", skelbiasi esanti bedieviška ir, pareikšdama, kad tam tikrame laipsny gerbianči atskirų asmenų tikėjimą, kovoja prieš tikėjimą dalies savo poliečių".

Teisingumas, išmintis ir realizmas reikalauja, kad būtų atsakyta nuo kenksmingų sekuliarizmo pozicijų, ypač nuo mėginimo nustumti religiją į grynai privataus gyvenimo sferą. Kiekvienam asmeniui turi būti suteikta galimybė visame savo gyvenime išpažinti tikėjimą bei pareikšti įsitikinimus pavieniui ar drauge su kitais, privačiai ar viešai.

Baigdamas savo kreipimąsi į Jungtines Tautas, popiežius Jonas Paulius II nurodo ryšį tarp teisių ir pareigų. Kalbant apie žmogaus teisių apsaugojimą, nereikėtų užmiršti taip pat ir pa-

reigų, kurios yra susijusios su šiomis teisėmis. Kiekvienas asmuo turi pareigą savo pagrindinėmis teisėmis naudotis su atsakomybės ir moralinio teisėtumo pagrindo nuojautimu. Kiekvienas vyras ir kiekviena moteris turi pareigą kituose pagerbti tas teises, kurių jis reikalauja pats sau. Be to, visi bendromis jėgomis turim kurti tokią bendruomenę, kurioj būtų galima pasinaudoti savo teisėmis ir atlikti su šiomis teisėmis susijusias savo pareigas.

Savo laišką Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui Kurt Waldheimui popiežius Jonas Paulius II baigia, išreikšdamas viltį, kad Jungtinės Tautos ir toliau nenuilstamai gins žmogaus asmenį ir jo orumą Visuotinės Žmogaus Teisių Deklaracijos dvasioj.

MŪSŲ KALBA

...NECESSARIA EST LINGUA LITUANICA..."

Apie lietuvių kalbą Vilniaus universitete XVII a.

Užrašas iš pračio numerio

Aišku, čia būta išimčių. Jeigu mokytojas būdavo lietuvis, tikriausiai įvairius dalykus mokiniams lietuviams aiškino lietuviškai. Patvirtina tai ir duomenys apie Sirvydą. Tarp jo mokytojų buvo lietuvis kauniškis Jurgis Ravas, kuris „gerai mokėjo lietuvių kalbą ir mokiniams lietuviams lotynų kalbos gramatikos neaiškumus galėjo paaiškinti lietuviškai“. Neabejotina, jog tokių atvejų buvo ir daugiau.

Vis dėlto, kad gimtoji kalba būtų buvusi vartojama tik žemesnėse Universiteto klasėse, netektų apie tai kalbėti, nes tokia praktika pagal Ratio Studiorum reikalavimus buvo taikoma visų kraštų jėzuitų mokyklose. Tačiau keletas faktų rodo, jog lietuvių kalba buvo vartojama ir aukštesnėse Universiteto klasėse — poetikos ir retorikos pratybose, taip pat filosofijos ir teologijos fakultetuose, kur, apskritai imant, dėstoma buvo tik lotynų kalba. Visuomeniniai-politiniai XVII a. santykiai, tikiškos kovos ir stiprėjanti kontrreformacija nulėmė ypatingą lietuvių kalbos mokėjimo reikmę, o tai ir vertė jėzuitų ordino vyresnybę ieškoti naujų formų mokyti tos kalbos. Vilniaus universiteto istorijoje XVII a. susiduriame su įdomia naujove, kurios nenumatė Ratio Studiorum ir kuri atsirado kaip aktualių to meto reiškinų bei tendencijų rezultatas. Ta naujovė — tai akademiniai lietuvių, latvių ir estų kalbų būreliai — užklasinio mokymo forma.

Pirmą kartą sužinome apie juos iš Lietuvos provincijos vizitatoriaus Jono Argentaus 1614 m. gegužės 5 d. memorialo, adresuoto kolegijų vyresniesiems. Jame sakoma: „Kadangi tokios reikalingos yra lietuvių, latvių ir estų kalbos, tai, jei atsiras asmenų, kurie gerai tas kalbas moka, reikia įsteigti kokias nors tų kalbų pratybas“ (aliquid exercitium instituat). J. Lebedys, cituodamas minėtame straipsnyje tą patį raštą, kurį jis surado Vilniaus centriniame valstybiniame archyve, padarė išvadą, jog šių kalbų pratybos buvo įvestos seminarijose — diecezinėje ir popiežiaus. Daryti tokią išvadą autorių paskatino prieš cituotąjį tekstą esąs sakiny „Urgeatur ut in Seminariis“. Deja, sakiny yra nepilnas ir iš jo neaišku, ką Argentus norėjo pasakyti. Krokuvos jėzuitų archyve saugomas rankraštis, kuriame surinkti generolų, provincijų bei vizitatorų

potvarkiai, atsakymai ir nutarimai, skirti Lietuvos—Lenkijos provincijai XVI—XVII a. (Ordinationes Propositorum generalium provincialium visitorum et responsa Romana Provinciae Poloniae et Lituaniae saeculis XVI—XVII data). Jame yra ir minėtas J. Argentaus memorialas. Prieš mūsų cituotąjį tekstą įrašytas taip pat prasidedantis sakiny: „Urgeatur ut in seminariis nostris ubi sunt rhetores, philosophi et theologi constituat aliquam Academia Graeca...“

Pasakymas „in seminariis nostris“ nereiškia šiuo atveju kunigų seminarijos. Šitaip jėzuitai vadino kiekvieną mokyklą, kurioje mokėsi jėzuitų ordino nariai — „mūsiškiai“ (o kaip tik J. Lebedžio minėtose seminarijose jie nesimokė). Tuo vardu ne kartą yra vadinamas ir Vilniaus universitetas. Pravartu čia paminėti, jog diecezinės seminarijos studentais galėjo būti tik lietuviai arba labai gerai mokantys lietuvių kalbą, kaip tik todėl, kad nereikėtų gaišti laiko jos mokymuisi. Tai, kad šiame sakinyje išvardijami retorikai, filosofai ir teologai, rodo, jog kalbama apie aukštąją mokyklą, t. y. universitetą. Argentus reikalauja, kad būtų jame įvesta graikų kalbos akademija, o sekančiu sakiniu pageidauja ir „tokių reikalingų lietuvių, latvių bei estų kalbų pratybų“ įvedimo. Kokio pobūdžio turėjo būti tos pratybos? Atsakymą randame tame pačiame rankraštyje. Asmuo, skaitęs Argentaus memorialą, parašė pažymėjimą: „Instituenda Academia Graeca, Lithuania et Esthonica“ (Steigtinos graikų, lietuvių ir estų kalbų akademijos). Taigi „exercitationes“ šiuo atveju reiškia tą patį ką ir „academiae“, t. y. kalbama apie graikų, lietuvių ir estų kalbos būrelių (akademijų) steigimą. Įtikėtina, kad tuoj po 1614 metų tie būreliai Vilniaus universitete jau bus buvę. Tai matyti iš generolo Mucijaus Viteleskaus 1621 sausio 2 d. memorialo, kuriame apie akademinis lietuvių, latvių ir estų kalbų būrelius jau kalbama kaip apie veikiančius ir patariama tęsti bei skatinti jų veiklą kaip nepaprastai naudingą.

Sioje vietoje reikia vėl grįžti prie minėtojo J. Lebedžio straipsnio, kuriame teigiama, jog akademiniai būreliai veikė Vilniaus noviciate¹⁸⁾. Autorius rėmėsi tekstu, kurį surado rinkinyje „Generolų atsakymai į Vilniaus pirmosios ir antrosios probacijos namus lie-

Veda Alfonsas D. Petraitis

S V E I K A T A

Ar turi karščio?

Kai namie vaikai per daug ramūs, motina gana dažnai ima rūpintis. Kas nors negera čia. Žiūrėk, ar vaikai neturi karščio.... Ir iš tiesų kartais kaip tik dėlto jie yra neįprastai ramūs.

— Paimk aspirino tabletes, tuoj viskas praeis...

Šitokie patarimai labai dažnai girdėti, nežiūrint ar tai karštis, ar dantų skausmas, ar šiaip kokia negalė. Atrodo, kad aspirinas beveik nuo visko gali pagydyti. Klausimas tačiau, ar tai tiesa. Kitas dar klausimas, ar galima aspiriną vartoti visur ir visuomet.

Visų pirma reikia neužmiršti, kad tiek aspirinas, kaip ir bet kuris kitoks vaistas turi būti vartojamas tik tuomet, kai kitos išeities nėra. Kiekvienas vaistas turi savo antrą pusę — neigiamą. Dažnai gali išsuaugti alergiją, ypatingai tiems, kurie serga kokia oro trūkumo liga. Taip pat neturėtų vartoti aspirino, kas turi pažeistą skilvį. Aspirinas padidintų jo suerzinimą, gali išsuaugti kraujavimą.

Dažnai žmogus susiduria su kita visai neįprasta problema: vaistinėje randa įvairiausių vaistų. Dauguma jų turi aspirino su kokia kita priemaiša. Klausimas, kuris, geresnis. Gydytojas dažnai pasako labai bendrai: paimk aspirino ar ką panašaus. Šiuo atveju svarbu pažiūrėti, kiek yra tablečių aspirino. Jis stipriau veikia, jei jo daugiau. Kaina svyruoja su jo kiekiu tablečių. Kur jo daugiau — tabletes brangesnė. Brangesnis turės daugiau aspirino — tas būna parašyta ant dėžutės — aišku, reikės mažesnį kiekį vartoti. Paimsi silpnesnį, reikės daugiau tablečių išgerti.

Tai kiek čia dabar jų reikia išgerti? — kyla kitas klausimas. Jei gydytojas kitaip nenurodė, tai suaugusiam žmogui paprastai skaitoma tinkamas kiekis — dvi tabletės. Vaikams reikia vartoti pusę suaugusio kiekio, atseit, viena tabletė. Tik neužmiršti, kad tarpas tarp vaistų turi būti nemažesnis už keturias valandas.

Kas serga reumatinium artritū, tai dažnai jam gydytojui nurodo vartoti aspirino didesnius kiekius. Tačiau tai jau turi būti daroma su gydytojo nurodymu ir priežiūra. Jokių būdu nedaryti gąsdinamos išvados: na, jeigu jau mano dėdei buvo gerai, tai ir man turėtų būti tinkama. Tavo liga gali būti visiškai skirtinga nuo tavo giminės, nors ir skausmas toje pačioje vietoje.

Kuomet galima pasirinkti, patartina vartoti vandenyje purškiantis, kaip bikarbonatas, aspirinas. Jis greičiau persisunkia į kraują ir mažiau suerzina vidurius, nes geriamas su didesniu kiekiu vandens.

Nevartoti tokių tablečių, ant kurių matosi tamsūs taškeliai, arba atsiduoda actu. Tai jau pasenęs produktas. Dar galima taip pat tarp pirštų lengvai suaižyti — kita senumo žymė. Sveika tabletė vandenyje ištirpsta negreičiau, kaip per vieną minutę, pirštu spaudžiama kietoka ir visai baltos spalvos, be jokio kvapo.

Bet prieš imant aspirino tabletes, geriau pagalvoti. Dar geriau išgerti ramunėlių arbatos. Ši arbata nekenkia, o dažnai yra labai ir labai naudinga.

Alfonsas D. Petraitis

čiančius klausimus“ ir kurio parašėte buvo pažymėta: „De academicis linguarum in Noviciatu“ (Apie kalbų būrelius noviciate). Kaip suderinti aukščiau cituotąjį J. Argentaus memorialą, kuriame aiškiai kalbama apie Universitetą, su šia pastaba apie akademijas noviciate? Ar kalbų būreliai veikė ir vienur, ir kitur, ar tik noviciate, kaip pabrėžia J. Lebedys? Klausimas, atrodo, reikalauja platesnio aptarimo. Visų pirma nereikia užmiršti,

jog cituotasis dokumentas nėra originalas, o tik nuorašas. Ordino vyresniųjų — generolų, provincijų, vizitatorių — įsakymus bei nurodymus turėjo savo archyve kiekviena jėzuitų mokykla įstaiga: noviciatas, kolegijos, profesų namai. Pastaba J. Lebedžio cituotame rašte kaip tik ir rodo, jog šis dokumentas priklausė noviciatui, kurio rektorius arba vyresnysis parašėte pažymėjo, jog generolo nurodymas dėl akademijų liečia taip pat ir noviciatą. (bus daugiau)

PONCHIELLI IR JO OPERA "LIETUVIAI"

Amilkaras Ponchielli gimė 1834 metais vargonininko šeimoje, kuri tada gyveno Kremonos priemiesty, šiaurės Italijoje. Einant jam keturioliktuosius savo amžiaus metus, tėvas jį išsiuntė studijuoti muzikos į Milano konservatoriją, kur mokytojais buvo Felice Frasi ir Lauro Rosi. Čia jis išbuvo apie šešeris metus ir gerai pasiruošė muziko profesijai. Konservatoriją Ponchielli baigė 1854 m. ir, turėdamas vos dvidešimtį metų, sugrįžo į savo gimtąją Kremoną, kur tuojau gavo vargonininko vietą šv. Ilario bažnyčioje.

Vargoninkaudamas jis tuojau ėmėsi kūrybos ir netrukus sukomponavo pirmąją savo operą "Sužadėtinis", kuri 1856 metais buvo pastatyta vietiniame Kremonos teatre. Nors operos tekstas buvo parašytas pagal to paties vardo garsųjį Manzoni romaną, bet kompozitoriui nepavyko. Žiūrovai opera nesužavėjo.

Su nekokių pasisekimu praėjo ir antra jo opera, statyta 1861 m., vardu "Savojietai". Vėliau jis šią operą gerokai pataisė, davė jai naują vardą ("Lina") ir pastatė Milano teatre, kur ji susilaukė entuziastingo žiūrovų priėmimo.

Šio pasisekimo nudžiugintas, Ponchielli ėmė kurti daugiau operų.

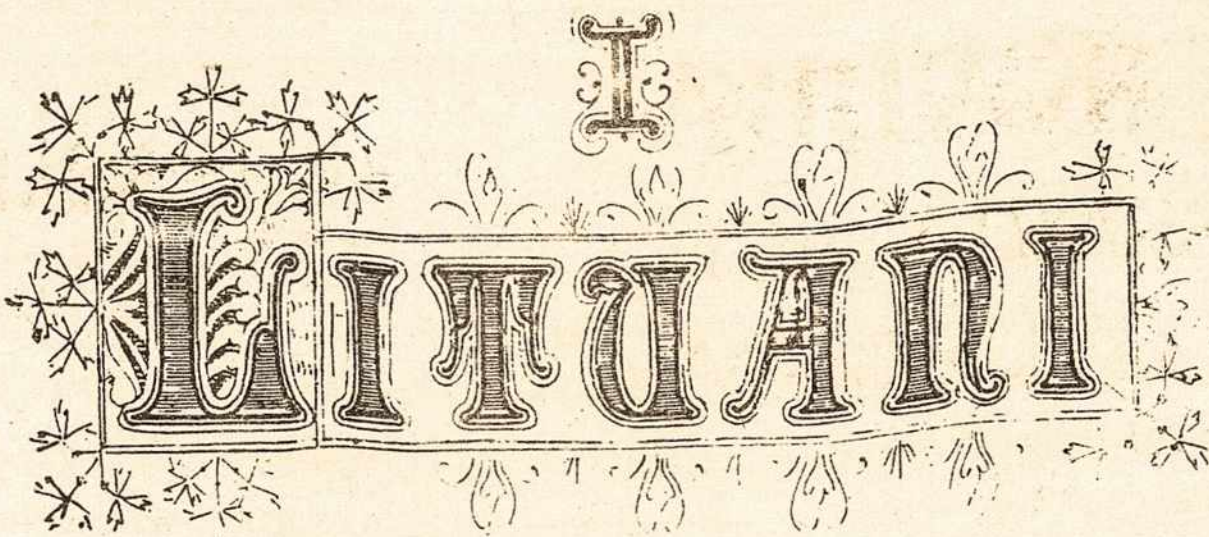
Gavęs 1862 metais Piacenzos miestelyje Nationale Guardia orkestro vedėjo vietą, Ponchielli sukūrė operą "Rodrigas, gotų karalius", kuri vietiniame teatre praėjo su dideliu pasisekimu. Negalėdamas užmiršti pirmojo nepasisekimo, jis dabar perkūrė operą "Sužadėtinis" ir pastatė Milane 1863 m., susilaukdamas tiek žiūrovų, tiek kritikų gero įvertinimo.

Po dviejų metų darbo Piacenzoje, Ponchielli vėl sugrįžo į Kremoną, kur buvo paskirtas orkestro dirigentu. Dešimtį metų dirbo tyliai ir 1873 metais pasirodė su 7 veiksmų baletu "Dvynukai", kuris neturėjo reikiamo pasisekimo. Bet užtat jo naujoji opera "I Lituani" — Lietuvos — išvydusi sceną 1874 metais kovo 7 dieną Milano Skaloje, kompozitoriaus vardą didžiai išgarsino. Žiūrovai sužavėti plojo, kritikai gyrė. Plačiai, be abejojimo, nuskambėjo ir lietuvių kovotojų su kryžiuočiais garsas. Deja, "Po Lietuvos" tada, pasak Maironio, buvo dar gili "žiema" ir apie tokius dalykus kaip opera vargu ar kas svajojo. Pats Maironis tada vos 14 metų gimnazistas tebuvo, nors pirminį operos tekstą tikriausia ir skaitė ir žavėjos.

Po dviejų metų, 1876, ten pat buvo pastatyta Ponchielli nauja opera "La Gioconda", kuri praėjo su dar didesniu pasisekimu negu "Lietuviai". Kompozitoriaus vardas sukskambėjo visoje Italijoje. 1880 m. jam buvo patikėta muzikos katedra Milano konservatorijoje, kur jis išbuvo iki savo mirties 1886 m. Tuo pat metu jis vadovavo Santa Maria Maggiore bažnyčios kapelai, kuriai parašė daug religinės muzikos kūrinių, kaip Miserere, Cantata sacra, Lamentaciones ir kt.

Iš Ponchielli operų dar pažymėtinos "Sūnus palaidūnas" ir "Mariona Delormė", abi statytos Skaloje. Iš viso jis sukomponavo 12 operų, tačiau tik viena "La Gioconda" jam atnešė pasaulinį garsą. Ji buvo ir dar yra šiandieną statoma didžiuliuose Europos ir Italijos teatruose. Taip pat vertinami jo "Laidotovių maršas" (Manzoniui mirus) ir "Himnas Garibaldžiui".

Iš jo buvusių mokinių nevienas irgi pasidarė garsus kompozitorius, būtent: M. E. Bossi, G. Tebaldini, G. Puccini, P. Mascagni ir kt. Nors Ponchielli laikais gyveno tokie garsūs kompozitoriai kaip Verdi (1813-1901), ir Wagner (1813-1883), bet jis sugebėjo išsikovoti sau žymią vietą italų muzikos istorijoje. Visas originalumas slypi genialiaame kontraptų vartojime. Jo operos nėra lyriškos, kaip Verdi, bet pasižymi elegišku.

DI
A. PONCHIELLI

SINFONIA

N.º I.

Andante

OPEROS "I LITUANI" (LIETUVIAI) pirmojo gaidų puslapio pusė.

NAUJAS MUZIKALINIS KŪRINYS

Kompozitoriui pagerbti Kremonoje pastatytas paminklas—jo statula.

Opera "Lietuviai" antrą kartą sceną išvydo 1875, taip pat Milano Skaloje, lygiai po metų nuo pirmo jos pastatymo. Šiuo kartu ji susilaukė dar didesnio pasisekimo, nes kompozitorius buvo ją gerokai pataisęs ir pavadinęs nauju vardu, būtent, "Aldona". Pakeistu vardu ji buvo 1884 m. pastatyta St. Peterburge (dabartiniame Leningrade). 1889 m. vėl Milane, o 1903 m. Buenos Aires, Argentinoje.

Operai libretto parašė Antonio Ghislansoni, pasirėmęs Adomo Mickievičiaus veikalu "Konradas Valerodas". Šis libretistas anais laikais buvo labai vertinamas italų kompozitorių, ypač Verdi, kuriam jis parašė tarp kitų ir "Aidos" tekstą.

"Lietuvių" arba Aldonos operos tekstas ir gaidos sudaro arti 500 didelio formato puslapių. Ją išspausdino žinomas operų leidėjas Ricordi. Opera "Lietuviai" suskirstyta į prologą ir tris veiksmus. Svarbiausieji jos veikėjai yra šie: Arnoldas, lietuvis kunigaikštis, Aldona, Arnoldo sesuo, Valteris, Aldonos vyras, Albanas, senas vaidila, Konradas Valerodas, Vytautas—lietuvis atsimetėlis. Taip pat čia dalyvauja šauklys, vokiečių ir lietuvių kariai, dainiai, vienuoliai, Marienburgo arkivyskupas ir kt.

Opera "Lietuviai", arba Aldona, kažkodėl iki šiol nerado susidomėjimo lietuvių teatrų tarpe. Gal būt, apie ją žinojo mūsų operos žmonės, bet visuomenei ji buvo paslaptingesnė negu kokia legenda. Tik Los Angeles mieste gyvenantiems lietuviams yra tekę girdėti vieną kitą šios operos ariją, dainuojamą koncertuose dainininkės Florence Korsakaitės. (Vieną Aldonos ariją ji dainavo ir ką tik vykusiams sausio 27 d. koncerte).

J. Tininis

LIETUVIŲ DIENOS

Jurgutis "Emilija Plateraitė" yra dedikavęs savo žmonai, kuriai su dukra vis dar neleidžiama iš sovietų okupuotos Lietuvos išvykti Čikagon. Režisore yra pakviesta Živilė Numgaidaitė, scenovaizdžius sukurs dail. J. Daugvila. Chorų paruošime muz. A. Jurgučiuo talkina Rasa Šoliūnaitė su pianiste Živile Modestiene.

STYGINIS VILNIAUS KVARTETAS — A. Vainiūnaitė, P. Kunca A. Vasiliauskas ir D. Katkus pradėjo ilgą koncertų seriją, kurion yra įtraukti visi 83 Vienos klasiko F. J. Haydn kvartetai. Jiems atlikti reikės trijų muzikinių sezonų. Pradinis koncertas buvo pakartotas Kaune ir Šiauliuose.

Kompozitorius A. Jurgutis Čikagoje įteikia muzikinės dramos "Emilija Plateraitė" klavyrą libreto autoriui A. Kairiui Nuotr. V. Jasinevičiaus

Suplemento de
MŪSU LIETUVA NR. 12(1597) 1979. III.29

Da imprensa lituana

A GEOLOGIA DO MONTE Š A T R I J A

No monte Šatrija os geólogos fizeram um furo de 236,6 m. de profundidade, que revela dados sobre este bonito monte de duas cabeças.

As mais antigas lias (sedimentos) são barro vermelho, sedimentário num mar salgado, há 200 milhões de anos; acima disto há areias de origem marítima, que cobrem o barro há 140 milhões de anos.

Há 134 milhões de anos ou antes, ao sul de Šatrija havia um mar de água morna, no qual nadavam tubarões. Mais tarde, quando o mar secou, nasceram pinheiros, a resina dos quais virou ambar. Antes da era glacial presume-se que lá havia planícies e que no lugar do monte provavelmente havia um rio.

Há 600.000 anos a geleira proveniente de Escandinávia chegou pela primeira vez à Lituânia, mas a temperatura já estava baixando durante 2,7 milhões de anos.

Šatrija e toda a Žemaitija (Samogitia já subiram e por isso a geleira da Dzukija, que não era bem forte, não tocou o monte Šatrija no seu caminho da Prússia para a Suduva (Sudávia) e Dzukija. Pelos 50.000 anos seguintes a geleira derreteu, apareceram lagos, chegou uma era mais amena.

Há 500.000 anos outra vez, pelas cavidades do Báltico atual, chegou uma geleira mais forte, chamada „Dainava“, que cobriu toda Lituânia, salvo, possivelmente, as partes mais altas da Žemaitija e a parte nordestina da Lituânia, cobrindo também o leito do antigo riacho, que, pela geleira derretida, foi coberto, num espaço de 100.000 anos, com uma camada de barro cinzento, tipo morena, que passou a ser a base do monte Šatrija.

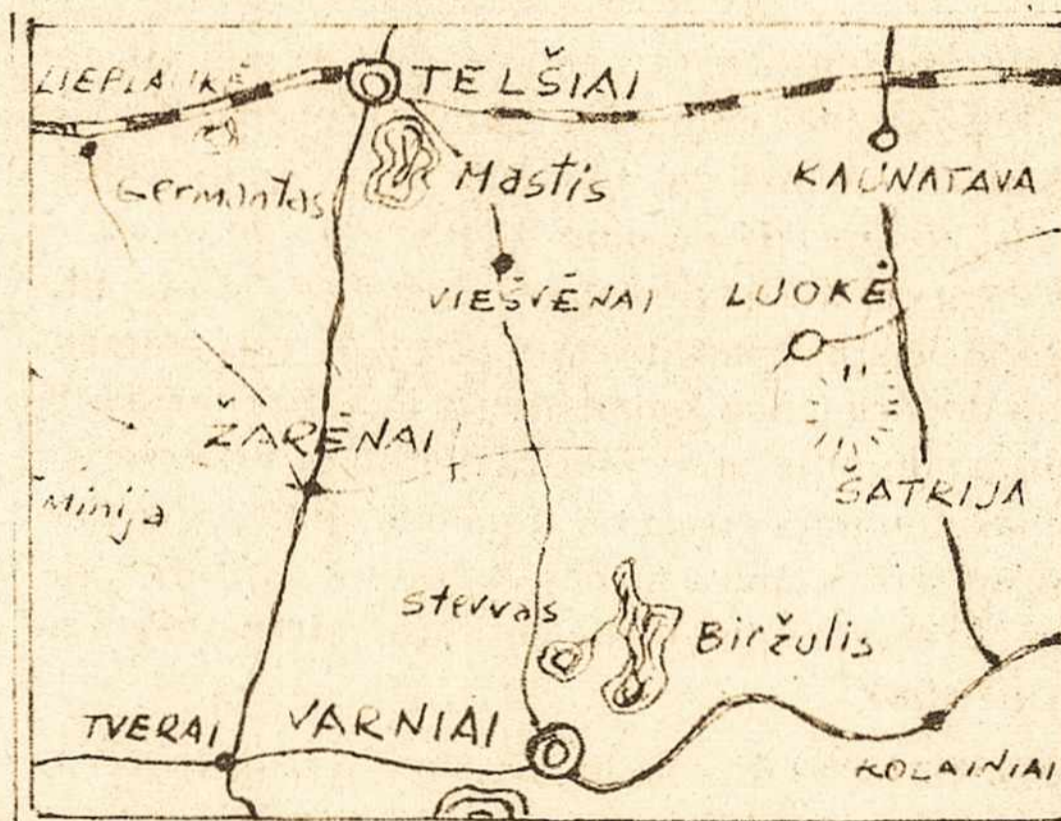
diga Chatria

O lago que apareceu deixou um sedimento de 2,3 m. e aqui, durante mais ou menos 100.000 anos, existiu um pedaço de terra coberto de mato.

Possivelmente aqui, no correr do tempo, entre as duas geleiras, mais ou menos há 300.400.000 anos, vivia o homem, até que o clima ficou ainda mais frio, e pela Estonia e Letônia, diretamente do norte, chegaram outras geleiras, chamadas, da „Žemaitija“, que cobriram toda Europa até o rio Dniepr. A grossura do gelo pode ter alcançado 5000 m. porque deixou uma camada de barro de 55 metros. Esta geleira, ficou lá perto de 150.000 anos e derreteu há 100.000 anos, deixando a parte alta numa altura de 90 metros acima do nível do mar Báltico.

Depois disto chegou a era intermediária entre duas geleiras, chamada „Merkine“, um pouco mais amena, que durou 30.000 anos e não deixou sedimentos na área do Šatrija; a seguinte era a geleira da Kuržemé (Curlândia), procedente do nordeste há 70.000 anos, que deixou uma camada de barro, tipo morena, de 27 m. (o que quer dizer que a geleira era duma espessura de 1500 metros) e ficou lá perto de 20.000 anos. Disso surgiu um lago, que ficou na era „dinamarquesa“, há 40. – 50.000 anos. O vestígio do lago é uma camada de 1,3 m. de cor preto cinzenta.

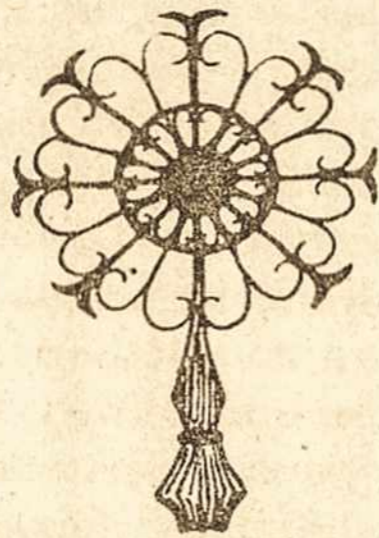
A geleira seguinte ficou aqui 10.000 anos, era duma altura de 3000 m. arrasava a superfície anterior. Assim o Šatrija levantou-se a uma altura de 150 m. acima do atual nível do mar.

No topo da geleira apareceram lagos e rios e os sedimentos deles adicionaram, após a derretura da geleira, à altura do Šatrija 12,5 m. de areia e 12,1 de saibro, a camada superior dos quais está agora a 12,5 m. abaixo do topo da montanha.

Há 30.000 anos o monte Šatrija teve uma altura de ao menos 215 metros. Depois da geleira „Akmena“ o clima ficou mais ameno, começaram crescer bétulas e pinheiros, até que, há 24.000 anos, apareceu a geleira „Báltica“, que deixou uma camada amarela de 12,5 m. de espessura „in memoriam“ de sua visita de 10.000-12.000 anos. Esta greda arenosa cobre até hoje os barrancos do monte Šatrija, desde perto de 12.000 anos A.C.

Tradução de J. E. Petraitis

Maria Gimbutas

ANTIGO SIMBOLISMO NA ARTE FOLCLÓRICA LITUANA

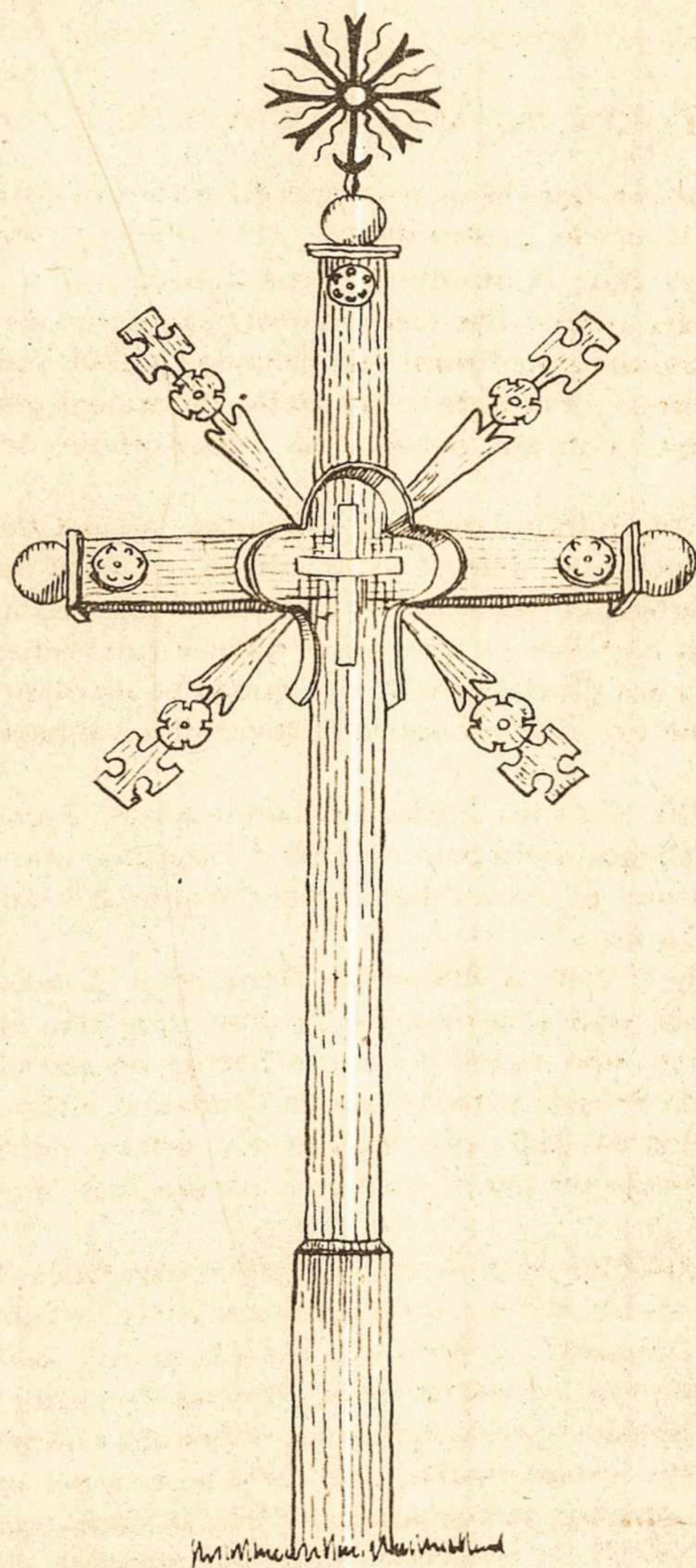
Introdução — Não faz muito tempo, a paisagem da Lituânia incluía uma variedade de lindamente trabalhados oratórios de madeira, com coberturas e cruzes, cujos símbolos irradiavam a luz brilhante do sol. A vista, que se oferecia ao viajante, transpirava de espírito religioso. Esses monumentos, repletos de símbolos antigos a par dos Cristãos, eram altamente representativos da arte folclórica lituana, bem expressando o sentir do povo em relação à vida e a sua habilidade no campo de criação artística.

Oratórios e cruzes encontravam-se não apenas em lugares tais como cemitérios e encruzilhadas, mas praticamente em qualquer lugar — em frente de casa, à entrada de uma cidadezinha do interior, nos campos, perto de fontes "sagradas", ou na floresta. Erigiam-se em diversas ocasiões, no casamento ou doença grave, em memória de uma morte prematura, durante epidemia que afetava homens ou animais, ou para assegurar uma boa colheita. Brotavam da terra como canções, hábitos e costumes, de uma fé religiosa que pedia definição através da criação artística.

A civilização do século XX, com o seu progresso mecânico e urbanismo encontrou caminho até os redutos culturalmente pré-históricos da Europa. A arte folclórica morre um pouco com cada nova geração, e em cada nação, sobrevivendo um pouco nas mãos de artistas individuais, que cultivam algum ramo da arte folclórica. Na Lituânia, onde a arte folclórica floresceu durante séculos, o quadro também está mudado. Já há algumas décadas, os antigos oratórios e cruzes estavam se curvando sob o peso da idade. As coberturas dos oratórios apodrecidos, descobriam fendas bocejantes, os braços de cruzes quebradas, os minúsculos ornamentos perdendo os seus contornos parecidos, e partes dos discos do sol faltando. As estatísticas demonstram que entre os anos de 1912 e 1932, quarenta e três por cento desses monumentos desapareceram. Mais tar-

de, este declínio tornou-se ainda mais marcante, e nos anos recentes, desde que a Lituânia perdeu a sua independência, eles foram completamente destruídos por causa de seu caráter nacional e religioso.

Felizmente, mesmo antes da 1a. Guerra Mundial já se procedia o registro dos oratórios, por algumas pessoas que conheciam o valor desses monumentos de arte e se empenhavam em preservá-los em fotografias e desenhos. Entre estes indivíduos, os seguintes merecem uma gratidão especial: o artista, Professor Adomas Varnas, que fotografou mais de 2.000 espécimes, alguns dos quais se acham reproduzidos no presente estudo; o artista Antanas Jaroševičius, que pintou mais de 200 exemplares no começo do século 20; e Professor Ignas Koncius, que fotografou e catalogou os oratórios, cruzes e

Uma cruz de madeira encimada por um ornamento de ferro do norte da Lituânia)

capelas da região oeste da Lituânia. Professor Koncius tem o crédito de ter feito 1.111 fotografias e ter registrado mais de 3.000 objetos.

O tesouro da arte folclórica lituana não está limitado a oratórios e cruzeiros. Os museus etnográficos e museus de arte de Kaunas, Vilnius, Siauliai e outras cidades lituanas estão repletos de esculpidos em madeira, rocas, arcos de enxoval, batedores de roupa, porta-toalhas, peças de mobília, etc. Nenhum destes artefatos está sem ornamentação. Estrelas segmentadas, rodas, círculos concêntricos, rosetas, crescentes de lua — símbolos do sol ou do céu — estão profusamente entalhados nele. Como nos oratórios, estes símbolos aparecem aqui associados a pássaros e animais e às vezes com cobras, porém mais frequentemente com flores ou pinheiros. Uma grande coleção de entalhes em madeira do museu de arte de Kaunas foi publicada na Lituânia em 1958 com o título de *Lietuvių Liaudies Menas. Medžio drožiniai* (ed. por P. Galaunė). Neste livro se encontram 571 fotografias, em tamanho grande, de rocas, batedores de roupa, porta-toalhas, etc. Esta é a melhor e a mais exhaustiva coleção de arte folclórica lituana publicada até agora, além da coleção de oito volumes de arte têxtil e trajes típicos, publicada na série *Sodžiaus Menas* (editada por A. Tamošaitis, Kaunas, 1931-1939).

Os símbolos antigos estão bem representados nas pinturas das arcos de enxoval e ovos de Páscoa. Pequenos sóis, pintados nas mais diversas combinações de cores, e plantas exuberantes, cobras, pássaros e até cavalos ocorrem. Sr. A. Tamošaitis, que reside agora no Canadá, merece a nossa gratidão por reunir e pintar milhares de ovos de Páscoa lituanos e arcos de enxoval.

O simbolismo da arte folclórica na sua forma mais antiga encontra-se também preservado nas antigas casas de camponês. Há algumas décadas, ainda podia-se observar chifres, aves, cabeças gêmeas de cavalo, bodes, carneiros, serpentes e machadinhas na decoração das cumeeiras. Porém, com a modernização estes símbolos estão rapidamente desaparecendo. Durante o século 19, estes animais, chifres e aves guardavam quase todas as casas.

Artistas individuais dos nossos tempos têm frequentemente buscado inspiração na arte primitiva, encontrando nela força de expressão, simetria, bellissima ornamentação, e combinações de cores agradáveis e de rico colorido. Porém, há mais na arte folclórica do que ornamentação, expressão, cor; há ainda a herança dos séculos conservada no seu simbolismo. Os motivos simbólicos encontrados na arte folclórica representam conceitos, que alcançam até o período de antes do surgimento da palavra escrita.

A fé foi o manancial da arte primeva, uma arte que pode ser compreendida, quando alargamos o nosso quadro de referências para incluir um grande volume de material suplementar: velhos costumes remanescentes até os nossos dias, folclore, e antigos documentos históricos — todas as fontes que revelam as antigas crenças religiosas. A duração dos toques simbólicos podem ser sentidos quando se estuda os objetos pré-históricos, que durante milhares de anos, exibiram símbolos pertencentes a um único sistema religioso. Durante a era Cristã, o homem do campo adotou os novos símbolos, mas sem esquecer os antigos. Eles se fundiram nos séculos mais recentes, exprimindo o espírito de um povo que estava a retirar o elixir da vida de raízes plantadas firmemente no solo. Por exemplo, os oratórios lituanos com os seus telhados piramidais e cruzeiros são muito ricos em símbolos pré-Cristãos e Cristãos. Nos nossos tempos, estes monumentos exibiam uma concepção propriamente lituana do simbolismo Cristão, o que foi construído sobre os remanescentes das bases pré-históricas.

Acreditamos que o presente estudo servirá de auxílio aos que procuram solver os mistérios do simbolismo da arte camponesa. E àqueles que estão familiarizados com a arte dos períodos pré-históricos, estes monumentos lituanos serão de interesse como o último eco da arte simbólica de lavradores de terra daquele tempo. Eles falam como prováveis testemunhas do último período no desenvolvimento deste tipo de arte, uma arte cujas sementes foram plantadas num período que abrangia vários séculos e cujo florescimento em belas formas foi favorecido e ajudado pela cultura espiritual deste povo e a sua fé histórica.

O tesouro folclórico lituano pode ser encontrado principalmente nos Arquivos de Folclore Lituano de Vilnius, nas obras publicadas de Dr. J. Balys e Dr. J. Basanavičius, e outros (veja o índice bibliográfico) e as coleções de J. Buga, presentemente com residência fixa nos Estados Unidos. Informações sobre a antiga religião lituana e da região do Báltico encontram-se nos escritos disponíveis do período do século 1 A D. a século 19, a maior parte dos quais se encontra coligida por W Manhardt na obra *Letto Preussische Gotterlehre*, publicada em 1936. Em aditamento, o material arqueológico do Báltico, bem como de outras regiões do Continente Europeu e do Mediterrâneo, do conhecimento da autora, que é arqueóloga, foi utilizado no presente ensaio. Os livros mais importantes que fornecem boas penetrações do sentido do simbolismo da era pré-histórica e da arte folclórica também constam do índice bibliográfico.

Tradução de R. Steponaitytė

JUOZAS GRIŠMANAUSKAS

TO LIMIEJI KVAIDRA TAI

KOLCHOZAI IR TREMIMAI

Dar nespeju susigaudyti, kur mano darbas prasideda ir kur baigiasi, kai valsčiuje pranešė, jog turime talkininkauti kolchozų organizavime.

Ligšiolinis žmonių surašinėjimas ir jų jungimas į kolchozus vis dar nebuvo pagal "plana". Visi kolchozų kratėsi. Jų žmonės bijojo, kaip ugnies. Ypač baidė vaizdai, kai kraštą pradėjo užpuldinėti alkani kolchozininkai iš Rusijos "broliškių respublikų". Ir jau tik akį metęs į juos, lietuvis matė ateities vaizdą, jeigu ir jie pasidarys kolchozininkai.

Anie, iš savo kareivių sužinoję, kad čia dar galima gerai pavalgyti, gauti gabalą lašinių arba geresnį drabužį, tiesiog pulkais pasipylė "na maluju Ameriku", kaip jie Lietuvą vadino.

Nors Rusijos kolchozininkas turi mažiausią laisvę judėti, bet jie ejo tokiom bangom, jog, matyt, sunku buvo juos suvaldyti. Jie atvykdavo prekiniais traukiniais, ant stogų kaip pakliūdavo. Jie plėšė gyventojus, jei geruoju negaudavo.

Tokie atvykėliai lietuviams buvo geriausia propaganda prieš kolchozus. Todėl ir kolchozinimas čia taip sunkiai ėjosi.

*Vienos klumpės ir batinka
Ir ant nugaros vatinka –*

arba dar:

*Lenins nešė,
Lenins nešė maišą,
Stalinas atrišo.
Užtat mūsų žemėj
Ubažu priviso. –*

apdainuodavo lietuviai naujosios ūkinės sistemos atstovus iš Sovietų.

Bet artėjo galas viskam. Mokesčius ir prievoles nežmoniškai didino. Jau tiesiog nebeįmanoma išsimokėti. Ir tai dar, ūkininkai, vienas kitą gelbėdami, visaip stengiasi išsilaikyti. Tada bolševikai juos dar labiau spūstelėjo.

Rugpiūčio mėn. vėl padidino žemės ir trobesių mokesčius ir uždėjo taip vadinamą "nubuožinimo mokestį" visiems, kurie turėjo daugiau, kaip 20 ha žemės. Reikėjo per 24 valandas sumokėti. Per tokį trumpą terminą tų pinigų nebuvo įmanoma surinkti. Tada nustatytu laiku atvyksta iš valsčiaus atstovai, aprašo namus, visą inventorijų, žinoma, taikydami pačias žemiausias kainas, ir, viską sudėjus krūvon, ūkininkui vistiek neišeidavo reikalaujama suma. Tada valdžia paimdavo viską o ūkininką su šeima palikdavo ant plyno lauko. Tie jau buvo kandidatai išvežti. Žinoma, prieš tai juos dar teisdavo liaudies teismas, sudarytas kartais ir iš neblogų lietuvių bet kurie vistiek turėjo veikti, kaip jiems iš aukščiau įsakyta.

Kartenoje vieną rugpiūčio dieną buvo teisiami net 24 ūkininkai, to mokesčio nesumokėję. Prieš teismą pastatė apie 70 metų amžiaus ūkininką Povilą Stupelį, Aleksandrave turėjusį 23 ha žemės. Jo „nubuožinimo“ mokestis buvo 4,500 rb. Tuos pinigus jis turėjo sumokėti per tris paras.

– Tai, kaip, pilietis Stupelį, ar pasižadi per tą laiką sumokėti? – klausia jį liaudies teisėjas.

– Pasižadu, – atsako jau apykurtis ir per visą juostą sulinkęs senukas, ką gi jis daugiau begali daryti?

Ir taip, kaip anksčiau Stupelis bijojo kolchozo, tai dabar, viską išpardavęs, ir vos vos surinkęs reikalingus pinigus, pamatė, kad neturės iš ko gyventi. Juk iš tos žemės, jei jai nieko neduos, tai ir nepiaus.

Vėliau prašosi Stupelis priimamas į kolchozą, bet jau jo neima.

– Ką, tu Smetonos laiku buvai buožė, o dabar gal į brigadierius taikai? – su ironija šaiposi valsčiaus pareigūnas.

– Tai ką aš dabar turiu daryti? – klausia nusiminęs Stupelis.

– Eik dabar į mišką malkų kirsti, o paskui, kai vešime kitus, tai ir tave į Sibirą paimsim.

(b. d.)

18 Dienų Kelionėje, 6.400 km. kelio.

Kadangi jau visa eilė keliauninkų rašė apie išvyką į Urugvajų ir Argentina, tai iš šiu paskutinių atsiustu dienoraščiu spausdiname tik tai, ką kiti neišryškino.

Kalbant apie maistą būtų verta parašyti atskirą rašymą. Kartu su mūsų lagaminais ir teatro reikmenimis vežėmės puodus, virimui dujas, pečiuką ir maisto produktų. Kiekvieną kartą sustojus, nuimdavome visus tuos "instrumentus" ir virėme, kavą, pietus, sriubą, priklausant kokią valandą sustojam.

Mudu su Flavijum išlipom atsigerti. Buvo labai karšta. Mergaitės kalbėdamos visos kartu pradėjo mus barti, kam nesustojome prie smėlio kopų. Mat mūsų mašina važiavo pirmoji ir jos turėjo sekti. Bet vėliau mes dar radome kopų ir mergaitės atsigavo.

Išvažiuojant iš Urugvajaus mūsų draugai urugvajiečiai palydėjo mus iki užmiesto. Tai buvo gražus gestas. Šią dieną daug kartų sustojome, nes vairuotojai buvo pavargę ir bijojo, kad neužmigytų.

Punta Del Este pajūrio vandenyje buvo daug medūzų (Agua viva) P. Gražina (ji gamtininkė) mums paaiškino, kaip veikia medūzos organizmas. Eidami toliau ant kranto radome negyvą medūzą. Ir brazilškai negalėjome išaiškinti kaip "agua viva" gali būti "agua morta".

Po vaidinimo "Jorge" man sakė, kad jis kalbėjęs su jų klebonu ir kad jie bandysią, labiau sujudinti Argentinos Lietuvių jaunimą lietuviškai veiklai. Man atrodė, kad jiems mūsų pasirodymas patiko ir paskatino juos ką nors panašaus daryti.

Robertas Saldys

Kurie važiavo su Dėde Juozu, Rado, kad kai kurie "passagern" buvo pavojingi.

Po repeticijos aš maniau, kad mūsų vaidinimas bus "fracasso", bet priešingai išėjo gerai. Visi sakė, kad buvo labai gražu.

Punta Del Este namai labai gražūs, atrodo, kaip filmeje. Pajūris tai pat.

Pasiekėm Guarapuava. Buvo labai šalta. Visą kelionę kentėm karštį.

Noriu padėkoti Dėdei Juozui už visa. Buvo labai malonu. Noriu atsiprašyti, jei ką padariau ne taip. Dėkoju visiems už draugiškumą, kurs padarė šią kelionę dar malonesnę. Ačiū.

Milda Paulė Remenciūtė

Važiuom greitkeliu. Važiuom daug, labai daug. Privažiuom miestą. Jo vardas "Curitiba".

Urugvajus. Ačiū Dievi. Šiandien miegojau lovoje.

Atsiprašau, kad nerašau labai gerai lietuviškai.

Regina M. Remenciūtė

MŪSŲ ŽINIOS

NETEKOME VIENOS BITELES

aptilo dūzgimas avily... L. B. Sąjungos seklyčion susirinkusios moters įprastą savaitės trečiadienį 14 d. kovo m. liūdna šypsena mane pasitiko.

– Ar pažinėjai Moniką Baranauskienę? – “Žinoma pažinojau...” – tas klausimas mane iš karto neįtikino. Matau Moniką – šypsančią, dailiai pasirėdžiusią – elegantišką, kuklią pagal savo amžių. Jos šviesių gausių plaukų šukuosena, gintaro karoliai ant kaklo, visada derinasi su jos malonia šypsena, mandagumu, kuriu jiniai taip paprastai priedavo prie manęs pasisveikinti.

Moteriškė vienui viena – turėjo „vyrišką“ galvą, ir būdama našlė savo išmone praturtėjo augindama dukrą, vėliau anūkus. Mokėjo, kaip bitė nešti viską į namus – saviesiems, kad nereiktų anūkams skursti ir vargti, kaip jiniai, kai 1927 m. pradėjo savo gyvenimą Brazilijoje. Bet niekas nematė Monikos susiraukusios, sugrubusios savo vargų ir darbo naštoje.

– Ir staiga man sako: – “Šiandieną 4 vl. p.p. Monika pasimirė...” – Monika išėjo staiga. Ji staiga išsijungė iš mūsų tarpo nieko neįspėjusi. – O prieš tris dienas, L.B. Sąjungos pobūvyje aš kalbėjaisi su ja, jiniai dar pasidžiaugė savo jauniausio anūko “namorada” ir man abudu pristatė... – Ir... – Monikos nebėra nebesugrąžinamai, nebeprisiskaukiamai dukters, nei anūkų ašarų... Nei mūsų visų, kurie ją mylėjome ir pažinojome.

L.B. Sąjunga neteko savo ištikimai darbščios narės, kuri jau nuo senų laikų buvo jos narė, o nuo 1965 m. – nuolatinė darbščioji bitelė sąjungiečių moterų “avilyje”. Jos bendradarbiavimas galėtų daug daugiau apie ją papasakoti, kaip aš, teesanti eilinis narys.

Neabejotina, kad V. Zelinoje gyvendama, Monika Baranauskienė visur prisidėdavo savo darbu ir pinigais prie lietuvių parapijos. Jos dėka, abudu anūkai nenutolo nuo lietuvių – matydavau tuos du berniukus – dabar jau subrendusius vyrus daugumoje lietuviškų rengimų. Močiutė turėjo stiprų charakterį, jei sugebėjo juos išlaikyti artimus lietuvių. Tebūnie tai pavyzdys visoms motinoms ir močiūtėms.

L.B. Sąjunga ir visa lietuvių bendruomenė neteko vienos tų „bitelių“, kurios savo kasdieninių pareigų rūpesčiuose iki paskutinės valandos liko ištikima lietuviškam “aviliui”.

Monika, motina ir močiutė. Ilgai ir dar ilgai minės S. Paulo, o ypač V. Zelinus lietuviai Tavo šviesią atmintį. Gaila, kad, pelenais pavirto Tavo protingos ir šviesios akys. Tavo nuoširdi šypsena... gaila tavo darbščių rankų, Tavo karšto atsidavimo taip mylimai Lietuvai; kurią dar labiau pamilai, kai ją aplankei...

Buvai pašaukta – ir nuėjai, nei neatsisveikinusi.

Iš tolo, mes sakome Tau „sudiev“ – mes, kurie čia liekame, kad vis darbuotis kaip mūsų išmone išgali tiems, kurie nori išlikti lietuvišiais, taip kaip Tu esi savo giminės palikuoniams pavyzdžiu.

Išsėkis Amžinoje ramybėje, brangioji sese.

Halina Mošinskienė

LITUANIKA

Baigti šulinio kasimo darbai. Bet atlikus vandens matavimo darbus paaiškėjo, kad šulinys neduoda reikiamą kiekį vandens. Šulinį kasusi firma buvo pažadėjusi, kad šulinys duos 3.600 litrų vandens per valandą, o iškastasis duoda pirmąsias valandas iki 8.000 litrų per valandą, bet vėliau nukrinta iki 1.400 litrų per valandą. Pagal sutartį kasėjai be jokių pridėtinų išlaidų Lituanikai kas kitą šulinį. Tačiau, kad iki naujas šulinys bus iškastas sodyba neliktų be vandens, Lituanikos vadovybė laikinam naudojimui nutarė prijungti šį iškastą šulinį. Esant

dar nedideliame pastatų skaičiui šito kiekio vandens laikinai pilnai užteks. Dabartiniu metu tariamasi dėl vandens dėžės (caixa de água) statybos ir tikimasi, kad maždaug mėnesio laikotarpyje ji bus baigta ir sodyba galės naudotis požemio vandeniu.

P.p. Vinkšnaičių vasarnamis jau pastatytas ir baigiami įrengimo darbai.

“Prefeitūros” mašinos išlygino Lituanikos kelius.

Jau yra pasodyta Lituanikoje maždaug 4.000 medžių, daugiausia pušelių. Dabartiniu metu tvarkomi darželiai prie svečių namo.

Šį savaitgalį Sodyboje iškilus skautai.

SKAITYTOJAI RAŠO...

Skaitau 22-me ML numeryje kaip p. A. Augustaitis skundžiasi lietuvių išblaškymu po svetimas šalis, jų ilgesiu ir skausmais. Tam viskam palengvinti, 1931 m. buvo įsteigta Lietuvių Sąjunga Brazilijoje. Deja, p. Augustaitis turbūt nežino, kad ji ne tik nepalengvino, bet dar labiau išblaškė ir suskaldė lietuvišką koloniją Brazilijoje. Straipsnio autorius dar rašo, kad Sąjungos būstinė, Rua Lituânia, buvo pastatyta Lietuvos lėšomis, skaitosi, jos valdybai nieko neatstiejo. Tuo tarpu V. Anastazio

Dr. J. Basanavičiaus rūmų globėju Būrelis, kurį Sąjungos Valdyba nori pašalinti, tokiu lengvatu neturėjo Jie patys statė tuos rūmus, apmokėjo sklypą, medžiagas, įtaisymus ir rūpinosi visais rūmų išlaikymo reikalais. Jeigu p. Augustaitis pas V. Anastazio lietuvius gal niekad nesilankė, tai ne jų kaltė. Pas Anastaziečių gal nėra tokios prabangos kaip pas Sąjungą, bet visvien p. Augustaitis neturėtų jų paniekinti: atsilankytu, pasižmonėtu, patirtu anastaziečių draugišką ir lietuvišką širdį, sužinotų daug įdomių dalykų kaip lietuvis artistas ir rašytojas ir gal nebūtų toks vienašališkas.

Artimiausia ir patogiausia proga apsilankyti yra Anastaziečių, tariant “Associação Lituano Brasileira” ruošiamas pupų balius – feijoada, sekmadienį 1 balandžio, 13 val. Kiekvienas tautietis yra kviečiamas ir laukiamas tam pobūvy dalyvauti.

Aleksandras Keršys, anastazietis

ŪKANOTI HORIZONTAI

“Mūsų Lietuvos” nr 6, vasario 15 d. š.m., buvo atspausdintas gražus straipsnis, pavadintas “Sąjungos-Aliança – Horizontuose”, kuriame korespondentas aprašė Lietuvių Sąjungos narių susirinkimą, naujos valdybos rinkimus ir kas nuveikta per metus.

S-gos koresp. moka gražiai parašyti. Jo raštai “Mūsų Lietuvoje” malonu skaityti, nes jisai gražiai ir aiškiai pasako, kas dedasi toje pastogėje, kuriai mes visi dėjome pinigus ir statėme prieš daugelį metų.

Paskutinis Sąjungos korespondento raštas “Sąjungos-Aliança Horizontuose” gražiai nupieštas, bet gaila, kad neviską nariams pasako, užskleisdamas kaikuriuos faktus ūkanomis. Atrodytų, lyg ty čia korespondentas norėtų ūkanota skraiste pridengti kai kuriuos faktus, kad nariai negalėtų viską pamatyti.

Štai, pavyzdžiui, kad ir toks dalykas, kuris, rodos, neturėtų didelės reikšmės visumoje nuveiktų darbų – ypač parodyta “dosnumą” šelpimo reikaluose. Visu savo majestotiškumu, ponas Sąjungos pirmininkas parodė jog Sąjungos pinigai sunaudojami geriešiams tikslams, o tarp tų gerų darbų, pažymėjo ir tai, kad ir varginoms lietuvių šeimoms buvo suteikta pašalpa pinigais per 1978 metus net Cr\$.1.500,00. Girdėjot.? Pusanatro tūkstančio kruzeiry.

Tai va, kokį dosnumą parodė Sąjungos vadai per 1978 metus. Bet jie nei puse lūpų neišsitarė, kiek išleista išgėrimams, paūliojimams per tuos metus. Tuoju, po aprašyto susirinkimo, klanai visky, alaus ir kitų užgėrimų buvo išlieta už nuveiktus darbus...

„Kas tokio, tegul geria, Sąjunga turi pinigų“ – toki išsireiškimai yra girdimi tokiuose Sąjungos pasivažišimuose. Sąjungos korespondentui reikia ir apie tai parašyti, reikia praskleisti ūkaną ir parodyti nariams, kokie horizontai juos gaubia.

St. Stebėtojas

PAPUOSKIME ŠV. VELYKŲ STALĄ MARGUČIAIS

Lietuviškų margučių dažymo kursas bus Jaunimo Namuose kovo mėn. 31 d. 9 – 12 val. Jį praves mokytoja Sofia Žūtaitė, jos sesutė Maristela ir p. Vera Skurkevičienė. Reikia atsinešti 1/2 tuz. kietai virtų kiaušinių.

KRIKŠTYNOS

Praeitą šeštadienį, 24 kovo, 18 val., Šv. Kazimiero koplyčioje kun. S. Šileika pakrikštijo Eleonoros Augustaitytės ir Edvardo Mendes pirmagimę dukrytę Nikolę. Po krikšto kunigas dalyvaavo šeimyniškam pobūvy Augustaičių sodyboje, V. Formosa.

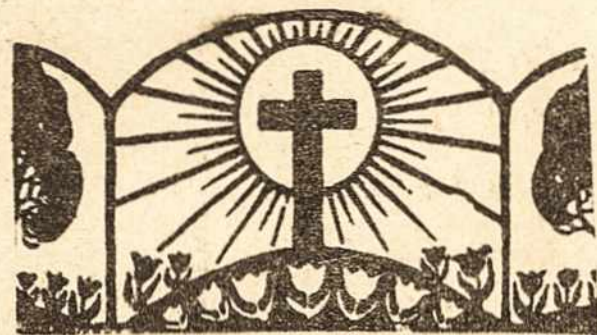
PAIEŠKOMAS: Stasys Petkevičius, kilimu iš Vilniaus krašto, nuo 1927 m. gyvenęs Argentinoje, berdos turįs giminių 3 Brazilijoje.

Paieško brolis Povilas (Chicago, IL, Jav-bes) per kun. Petrą Urbaitį (Šv. Kazimiero parapija, S. Paulo, SP.) Tel. 273-0338.

LIETUVIS MISIONIERIUS

Šiom dienom lankosi S. Paulyje daktaras ir misionierius iš Gajará-Mirim-Rondônia, kun. Ferdinandas Bendoraitis. Jis maloniai aplankė taip pat ir ML redakciją.

MŪSŲ ŽINIOS

MŪSŲ MIRUSIEJI

Marija Žalkauskienė, 74 metų gyvenusi rua Tamuanas, 203 V. Zelina, mirė š. m. Vasario 21 d. Hospital Leão XIII. Palaidota Araçá kapinėse.

Nuliūdime liko sūnus Antanas ir duktė Ana su šeimomis (4 anūkais) o taip pat brolis Juozas, gyv. V. Zelinoj ir brolis Jonas - Lietuvoje

Šeima kviečia visus artimuosius į šv. Mišias už jos sielą balandžio mėn. 7 d. 19 val. V. Zelinos bažnyčioje.

Kovo 19 d. širdies priepuoliu staigiai mirė Konstancija Šidlauskaitė Gaidienė eidama 67-uosius metus.

Velionė buvo kilusi iš Šiaulių ir Brazilijon atvyko 1927 m. Ilgą laiką gyveno Jabaquaroj. Liūdinčius paliko tris vaikus ir seserį Marytę Bumblienę.

Palaidota Araçá kapinėse šeimos kape.

M I Š I O S

Balandžio 4 d. 7 val. ryto, V. Zelinos parapijos bažnyčioje bus mišios už

a.a. **JUOŽA BAUŽI**

antrųjų mirties metinių proga.

Žmona Anelė ir šeima kviečia visus dalyvauti.

CASA VERDE

MALDOS DIENA UŽ LIETUVĄ

Visi C. Verde, Vila Carolinos ir Limão lietuviai yra kviečiami dalyvauti pamaldose pirmą balandžio sekmadienį (Balandžio 1 d.). Mišios bus įprastu laiku - 16,15 val.

Būtų labai gražu, jeigu ir kitų S. Paulo apylinkių lietuviai šiose Mišiose dalyvautų.

Kun. Petras Rukšys

BOM RETIRO

Padėkos Mišios (už gerą sveikatą, už geras draugystes, už sėkmę savo profesijos darbe) - bus **S. INĖS** (Seselių Saleziečių)

KOLEGIJOJE, Rua Três Rios, Verbu Sekmadienį, balandžio (abril) 8 dieną, 10,30 valandą.

Šv. Mišių užprašytoja - mokytoja modisté Sofija Misiukaitė - iš anksto dėkoja visiems norintiems tose pamaldose dalyvauti.

Visi mes - taip pat už daug ką, privalome būti dėkingi Dievui ir geriems žmonėms.

kun. P. Urbaitis

Auka paremk lietuvišką spaudą, nes ji palaiko mūsų tautinę gyvybę!

Lietuviškai kalbanti

Vyrų - moterų - vaikų gydytoja

DRA. HELGA HERING

médica

HOMENS - SENHORAS

CRINANÇAS

nuo 8 iki 12 val.

Av. Eulina, 99 - V. Sta. Maria (skersgatvis ties nr 2214, Av. Deputado Emílio Carlos - B. do Limão)

nuo 14 iki 18 val.

Rua Quartim Barbosa, 6 (paskutinė stotis onibus Vila Santista Bairro do Limão)

Tel 265.7590

A+A

KONSTANCIJAI ŠIDLAUSKAITEI GAIDIENEI

mirus, Lietuvių Sąjungos-Aliança nariams, sesutei Marytei Bumblienei, švogerui Aleksandrui Bumbliui, giminiams ir artimiesiems reiškia gilią užuojautą

Lietuvių Sąjungos-Aliança
VALDYBA

A.A. KONSTANCIJAI ŠIDLAUSKAITEI GAIDIENEI staiga mirus, sesutei Marytei Bumblienei, Aleksandrui Bumbliui, dideliam Mūsų Lietuvos rėmėjui, bei giminiams reiškiam gilią užuojautą.

M.L. redakcija ir administracija
Šv. Kazimiero parapijos kunigai

J. BUTRIMAVIČIUS

ADVOCACIA

CIVIL - Inventário, Despejo, etc.

COMERCIAL - Falência, Concordata

Execução, Cobrança, etc.

TRIBUTÁRIA - Imposto de Renda, ICM, IPI

KALBAMA LIETUVIŠKAI

ESCRITÓRIOS:

Rua Barão de Iguape, 212 - 4º and. s/45 - Liberdade
Horário: Das 9:00 às 11:00 e das 14:00 às 18:00

Rua Campos Novos, 590 - Vila Zelina
Horário: Das 19:00 às 21:00

DR. ALEKSAS KALINAUSKAS DR. PAULO KALINAUSKAS ADVOGADOS

Inventário, Despejo, Desquite, Divórcio, Processo Crime, Processo Trabalhista, etc.

Rua XV de Novembro, 244 - 4º and. conj. 9
Tel. 37-8958

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

Guarda chovas de todos os tipos, para homens, senhoras e crianças. Mini-sombrinhas, tipo italiano e alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Inscr. Estadual: 104.519.617

C.R.C.80.882.909/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274.0677 - (Res. 274.1886)
São Paulo

MŪSŲ ŽINIOS

LITERATŪROS BŪRELIS

Mes liksime du ar trys, bet tęsime ką užsibrėžę, pažinti Lietuvą gyvą ne tik praeityje, bet ir dabartyje.

Literatūros būrelis pradėjęs šiuos metus savo susirinkimu kovo m. 3 d. privačiame P.P. Petraičių bute. Negausių, bet pačių ištikimiausių dalyvių pobūvyje buvo svarstomi įvairūs klausimai ir pasiūlymai pagyvinti būrelio veiklą kviečiant lietuvių jaunimą kalbantį ir suprantantį lietuvių kalbą, dalyvauti būrelio pobūviuose, kuriuos jie – jaunimas, galėtų pareikšti savo pageidavimus ir sugestijas, tolimesniam šio būrelio egzistavimo paskatinimui, o ypač jaunosios kartos lietuvių priartinimui prie lietuvių kultūros pažinimo ir jos sampratos.

Tuo klausimu labai įdomiai pasisakė inž. Aleksandras J. Valavičius. Būdamas stud. Ateitininkų pirmininkas, jis turi labai artimus kontaktus su liet. studentija ir pažadėjo sekančiam pobūvyje, patiekti kontaktų rezultatus mūsų pasitarimų iškeltame pasiūlyme. Jaunimas, jau dabar veikia ir bendradarbiauja, kad ir iš tolo, bet pasiekiame rezultatų – Jau yra išversta į portugalų kalbą LB – Kronikos 32 nr. Jis išspausdintas ir išsiuntinėjamas svarbiems autoritetingiesiems vietams.

Bendradarbiavimo su lietuvių jaunimu idėja buvo mūsų vieningai priimta, ir tikimasi sulaukti teigiamų rezultatų. Tuo pačiu, būrelis yra susidomėjęs jaunimo veikla ir nariai niekada nesistengs tiems darbams trukdyti, bet tik juos savo narių pagalba remti. Tuo pačiu buvo duota pirmoji piniginė parama "Volungės" chorui 540,00 Cr. būrelio kasos privačių aukų surinkta.

Šiame susibūvime ypatingai buvo įdomi pastaba ponios Rozos

Petraitenės, kuri kaip lingvistė – U-teto profesorė italų kalbos, pasisakė, kad jaunimo dėmėsį reikia atkreipti į tikrą lietuvių kalbos žinojimą, kaip patį svarbiausią savitarpio, kontaktą – komunikacijos priemonę ir savitarpio susikalbėjimo ryšį.

Šių metų veikimo koordinatorius yra išrinktas vienbalsiai šio būrelio steigėjas inž. Alfonsas Petraitis.

Būrelio pobūviai – susirinkimai, ir toliau vyks privačiuose namuose, bet į juos gali atvykti visi, kuriems lietuviškoji veikla lietuvių kultūros pažinime yra įdomi. Kaip visada spaudoje iš anksto skelbiama susirinkimo vieta, duotas tikslus adresas ir telefonas. Įėjimas laisvas visiems, kas domisi Lietuva.

Mylėkime Lietuvą kad ir iš tolo, bet likime jai ištikimi.

Mūsų būrelis kviečia visus, kas myli mūsų kultūrą, kas myli mūsų kalbą ir dainą.

Halina Mošinskienė

ATEITININKAI

Praėjusį sekmadienį Vila Zelinoje įvyko studentų ateitininkų susirinkimas. Diskusijų tema buvo "Tikėjimas ir jo įsipareigojimai gyvenime".

Po diskusijų buvo tariamasi dėl "Jaunimo Šventės". Buvo sutarta šventės išvakarėse rengti jaunimo mišias, vakarienę kartu su tėvais ir pasilinksminimą.

Kaip jau buvo rašyta jaunimo šventė bus gegužės 20 dieną su tautiniais šokiais.

"RŪTELĖ" dalyvaus Jaunimo šventės meninėje programoje.

Jaunimo choras "VOLUNGĖ" pažadėjo jaunimo šventei išmokti Mišias. Choras taip pat jaunimo šventės meninėje programoje išpildys dainas, keletą iki šiol dar nedainuotų, specialiai jaunimo šventei parengtų.

Maloniai kviečiame visus atsilankyti į

ren-
gia-
mą-
**PUPŲ
BALIU**

V. Anastácio Būrelis, tariant, Associação Lituano Brasileira, sekmadieniui 1 balandžio, 13 val., ruošia pupų balių – feijoadą ir kviečia visus lietuviškosios kolonijos bičiulius tam pobūvy dalyvauti. Pakvietimus galima gauti pas Vadovybę.

Šio ML numerio

GARBĖS LEIDĖJA yra
p. ANELĖ BAUŽIENĖ

savo vyro a.a. Juozo Baužio mirties metinių proga.
Poniai Anei gili padėka ir mielas prisiminimas.

ML Administracija

LITERATŪROS BŪRELIS

Sekantis Literatūros Būrelio susirinkimas bus kovo 31 d. 20 val., pas ponus Henriką ir Janiną Valavičius, Alameda' dos Quinimuras, 447 – Planalto Paulista, SP.

Praeitam susirinkime Literatūros Būrelis nutarė paaukoti Volungės Chorui 540 Cruzeirū

Maloniai praleis laiką šeimos ir pavieniai asmenys, atsilankydami į mūsų rengiamą

LINKSMA POPIETE

balandžio mėn. 1 d. 16 val. Vila Zelinoje – Jaunimo Namuose. Bus įvairi humoristinio meno programa, veiks lietuviškų valgių užkandinė, staliukai ir aidės naujosios dainos iš Lietuvos.

Kviečiame visus.

L.K.Moterų Draugija

SEMANÁRIO

NOSSA LITUÂNIA

**MŪSŲ
LIETUVA**

Endereço: Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Impressão: Rua Juatindiba, 28
Pq. da Moóca

03124 São Paulo, SP.

Diretor responsável: VYTAUTAS BACEVIČIUS

Redige: Equipe Editorial

Administrador: STANISLAO ŠILEIKA

Metinė Prenumerata: 210 kr. – GARBĖS PRENUMERATA 1.000 kr.

Prenumerata oro paštu į JAV: 25 dol.

Prenumerata paprastu paštu į JAV: 20 dol.

Prenumerata oro paštu Europon: 30 dol.

Prenumerata oro paštu Pietų Amerikon: 17 dol.

Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 18 dol.

Atskiro numerio GARBĖS LAIDA: 1.000 kr.

Atskiro numerio kaina: 5,00 kr.

Užuojautos, sveikinimai ir skelbimai (anúncios), nuo 100 kr. aukšty n pagal dydį ir dažnuma.

Čekius, pašto perlaidas ar administracinius laiškus rašyti "Stanislao Šileika" vardu.

Straipsnius ir korespondencija Redakcija taisy bei tvarko savo nuožiūra. Nepanaudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį Redakcija neatsako.

Laikraštis spausdinamas pirmadieni.

Vietinės žinios ir pranešimai 9 - 10 puslapiai Redakcijai įteiktini ne vėliau kaip iki sekmadienio vakaro.

KALBĖK LIETUVIŠKAI!

Paruosė: Alf D. Petraitis

KAVINĖJE

- Du draugai sėdi kavinėje ir geria kavą. Vienas klausia:
- Kodėl tu geri tiek daug kavos?
  - Kad nemiegočiau.
  - Ar tu žinai, kiek čia kainuoja kavos puodelis?
  - Ne, nežinau.
  - Tai palauk, kai sužinosi kavos kainą...
  - Kas bus?
  - Tau miegas praeis ir be kavos.

(E.)

ŽODYNAS

Kavinė – bar, café
draugas – amigo
klausti – pergūntar
tiek daug – tanto
žinoti – saber
čia – aqui
kava – café
palaukti – esperar
kaina – preço
miegas – sono
be – sem

sédėti – sentar
gerti – beber, tomar
kodėl – porque
miegoti – dormir
kiek – quanto
kainuoti – custar
puodelis – xícara
sužinoti – saber, conhecer
tau – a você
praeiti – passar

ATSAKYTI – RESPONDER

1. Kur sėdi du draugai?
2. Ką jie daro kavinėje?
3. Kodėl vienas geria daug kavos?
4. Ar jis žino, kiek kainuoja kavos puodelis?
5. Kas jam bus, kai sužinos kainą?

UŽPILDYTI – COMPLETAR

(Nežiūrėti į tekstą)

1. Draugai sėdi.....
2. Jie geria .....
3. Kodėl geri tiek daug .....
4. Kiek čia kainuoja.....puode-
lis?
5. Kai sužinosi.....kainą.
6. Tau.....praeis
7. Ar tu ....., kiek kainuoja?
8. Kas tau praeis be.....?

TAISYKLĖ – regra

miestas - cidade, mieste na cida-
de
miškas - bosque; miške - no bos-
que
ežeras - lago; ežere - no lago
kavinė - café; kavin-ėje - no café
stovykla - acampamento; stovykl-
oje - no acampamento
salė - salão, salėje no salão

– A	– OJE
– AS	– E
– Ė	– ĖJE

CURSO

AUDIOVISUAL
DO IDIOMA LITUANO
POR CORRESPONDÊNCIA
C.P. 44. 11000 S. Paulo, SP

